

Sínia i pou de Cal Cotoliu

Vilobí del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Els Pujols. Casa de Can Cotoliu (08735 Vilobí del Penedès)
Emplaçament Al costat de la casa de Can Cotoliu

Coordenades:

Latitud: 41.38145
Longitud: 1.68979
UTM Est (X): 390446
UTM Nord (Y): 4581931

Classificació

Número de fitxa 08304 - 62
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle s.XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.: 007A00015
Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: dc., 03/03/2004 - 01:00

Descripció

Conjunt format pel pou, la bassa i la sínia adjacents a la casa de Cal Cotoliu, a la partida dels Pujols. Aquest conjunt es troba ubicat a migdia de la casa, a escassa distància entre ells. Es tracta d'un pou construït en pedra i maó i arrebossat en ciment exteriorment. El conforma un espai circular soterrat fet en pedra que es

transforma a la superfície en una estructura rectangular de 140 cm d'amplada x 140 cm de llargada x 130 cm d'alçada. Als laterals es prolonga amb dos braços rectangulars que s'aixequen a una alçada de 140 cm per sobre de la base, una amplada de 60 cm i 20 cm de gruix. Conserva el pal travesser i la politja. Al costat del pou es localitza la bassa rectangular, feta en mur de paredat irregular amb pedra i morter, amb les vores rematades a trossos en pedra i a trossos en morter. Les seves mides són 66 cm d'amplada x 220 de llargada x 96 cm d'alçada. La sinya s'ubica a pocs metres de distància. És feta en maó i arrebossada totalment en ciment. Consisteix en un pou circular d'uns 150 cm de diàmetre aproximadament, fet a base de rajoles. A la superfície es converteix en una estructura quadrangular feta amb maons rectangulars. Les seves mides són 155 cm d'ample x 135 cm de llarg x 130 cm d'alçada. Als costats sobresurten dos braços que s'alcen fins a 180 cm. A la part superior conserva en bon estat tota l'estructura de ferro: eixos, rodes de pinyons, barra transversal i arnés per animal.

El sistema d'utilització és senzill. Segons informació oral facilitada pel Sr. Joan Hil Rovira, en principi es comptava només amb el pou, del qual s'extreia aigua manualment per l'abastament quotidià. L'excavació de pous es feia inicialment amb una perpalina lligada a una corda, que passava per la politja de la càbria i es deixava caure des de certa altura. De tant en tant baixava un pouer a retallar amb el picot, i després amb el xapo anava carregant les runes al cabàs per extreure-les.

Cap als anys 1915-1920, les necessitats d'aigua van anar creixent degut a l'extensió del regadiu, i això va provocar la construcció de sínies al costat dels pous. La sinya era semblant a un pou, amb el seu túnel i boca, i es connectava mitjançant un corredor amb la mina del pou, la qual cosa l'omplia d'aigua. L'aigua de la sinya s'extreia mitjançant un procedint mecànic, que consistia en dos eixos lligats, un vertical i un altre horitzontal, que movien una roda entorn a la qual es col·locava una cadena que anava justa dintre d'un tub. L'aigua es dipositava directament a l'estructura quadrangular que servia de bassa. Als eixos es lliga una biga de fusta de gran llargada, a l'extrem de la qual penja un tros de cuir. Aquest aparell servia per lligar un animal que donava voltes i feia girar els eixos, la roda i la cadena per extreure l'aigua. Les sínies més antigues acostumaven a ser de catúfols, és a dir, acostumava a lligar-se una cadena al voltant de la roda, que s'enfonsava dins la boca del pou de la sinya. Aquesta cadena comptava amb un seguit de catúfols (peces de ceràmica en forma de gerra) amb una boca a la part superior que recollia aigua, i un forat a la part inferior que permetia que, un cop dins l'aigua, l'aire sortís del catúfol i pogués entrar l'aigua. L'aigua que recollien els catúfols anava a parar a la bassa mitjançant una canal. Aquest sistema permetia extreure aigua de forma ràpida, mecànica i en grans quantitats. Les sínies construïdes a finals dels anys vint ja no eren de catúfols, sinó de rosari. Així l'aigua era pouada per una cadena que anava justa dintre d'un tub. Aquest tub, de tant en tant, s'estrenyia per tal de permetre la recollida de l'aigua. D'igual forma que amb els catúfols, l'aigua de la sinya anava a parar mitjançant una canalització a la bassa, on s'acumulava.

Història

Segons informació oral facilitada pel Sr. Josep Suriol, propietari de la casa de Can Cotoliu, el pou va ser fet amb la casa, segurament una construcció del segle XIX, mentre que la sinya va ser feta l'any 1920.

Originalment el pou era propietat de la casa, i es feia servir per ús domèstic, malgrat que en èpoques de sequera, la gent del veí poble de Les Cabanyes anés a buscar aigua a aquest pou. També ho feia la gent de Vilobí, ja que en èpoques d'escassetat, l'aigua dels pous de Vilobí era molt guixosa i poc apta per veure. Amb aquestes perspectives, l'any 1920, els propietaris van optar per fer una sinya que els permetia treure aigua en majors quantitats i de forma mecànica, i així poder regar i vendre-la. Vora el 1940 el pou primitiu que era de pedra es va enfonsar, i va ser refet en maó i arrebossat. La sinya ha estat restaurada recentment pels propietaris de la casa, que encara l'utilitzen.

